

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний  
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра дошкільної педагогіки



**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Проректор з наукової роботи

Г.В.Музиченко

2020 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ**

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 ОСВІТА**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА**

**РІВЕНЬ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ)**

Одеса – 2020

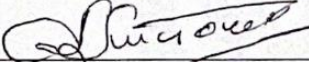


Розробники:

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки  
О. А. Листопад, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри  
дошкільної педагогіки І. А. Княжева

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної педагогіки

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

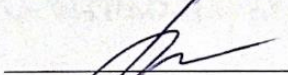
Завідувач кафедри  О. А. Листопад

«27» серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією Державного закладу  
«Південноукраїнський національний педагогічний університет  
імені К. Д. Ушинського»

Протокол від 21 грудня 2020 року № 4

Голова науково-методичної комісії  Т. Ю. Осипова

Учений секретар  
науково-методичної комісії  О. А. Галіцан

Завідувач відділу аспірантури  
і докторантури.....  І. А. Хижняк

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма орієнтована на підготовку до фахового вступного іспиту з галузі знань 01 Освіта зі спеціальності 012 Дошкільна освіта для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем.

Зміст програми охоплює в повному обсязі основні педагогічні категорії, поняття, явища, передбачає структурування і розподіл навчального матеріалу за такими основними розділами: «Загальні основи дошкільної педагогіки», «Педагогічні основи організації і змісту ігрової діяльності дітей дошкільного віку», «Основні напрями розвитку дитини дошкільного віку і методика організації освітнього процесу у ЗДО», «Взаємодія ЗДО, сім'ї та школи у вихованні дитини дошкільного віку», «Виховна робота зі студентською молоддю», «Історія дошкільної педагогіки».

Здобувач повинен

### ***Знати:***

- про загально педагогічні підходи до виховання й особливості цього процесу на різних вікових етапах дошкільного дитинства;
- про основні напрями, завдання, зміст і методи виховання та розвитку дітей дошкільного віку;
- побудову освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, форми його організації, педагогічно доречні методи і прийоми здійснення;
- педагогічні основи організації і змісту ігрової діяльності дошкільників;
- структуру і показники готовності дитини до навчання у школі.
- теоретичні основи планування педагогічної роботи з дітьми та сім'єю.

### ***Уміти:***

- застосовувати теоретичні знання з педагогіки дошкільної під час виконання кваліфікаційних робіт, навчальних проєктів;
- здійснювати вибір доречних форм і методів навчання та виховання дітей дошкільного віку залежно від їх мети й основних завдань;
- аналізувати програмно-методичні матеріали й освітній процес у ЗДО;
- здійснювати педагогічне прогнозування;
- конструювати освітній процес закладу дошкільної освіти;
- планувати й здійснювати роботу з дітьми і сім'єю;
- оцінювати власні можливості щодо засвоєння професійно-педагогічної діяльності.

## **ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА**

1. Схарактеризувати предмет педагогіки дошкільної як науки. Визначити зв'язок педагогіки дошкільної з іншими науками. Навести приклад.
2. Визначити чинники розвитку і формування особистості. Навести приклади їх впливу на особистісне становлення дитини.
3. Схарактеризувати методи науково-педагогічних досліджень.
4. Розкрити етапи і логіку проведення педагогічного дослідження.
5. Охарактеризувати і проілюструвати прикладами основні принципи організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
6. Схарактеризувати основні стилі педагогічного спілкування. Обґрунтувати, який стиль педагогічного спілкування Вам найбільше імponує.
7. Проаналізувати чинні освітні програми для закладів дошкільної освіти. Обґрунтувати, за якою з програм виховання Ви хотіли б працювати.
8. Довести роль дорослого в розвитку дитини дошкільного віку та проілюструвати прикладами.
9. Визначити основні функції педагога-вихователя закладу дошкільної освіти і схарактеризувати їх.
10. Проаналізувати, як відбувалися становлення і розвиток педагогічної професії. Визначити професійно зумовлені вимоги до особистості вихователя закладу дошкільної освіти й обґрунтувати їх.
11. Схарактеризувати сучасну систему педагогічних наук.
12. Обґрунтувати значення педагогічної діяльності в розвитку суспільства й особистості. Проілюструвати прикладами та довести творчий характер педагогічної діяльності.
13. Визначити сутність понять «виховання», «навчання» і «розвиток» особистості.
14. Розкрити принципи побудови сучасної системи освіти в Україні.
15. Схарактеризувати основні ланки сучасної системи вітчизняної освіти.
16. Довести місце і роль закладів дошкільної освіти в системі освіти України. Означити основні типи сучасних закладів дошкільної освіти.
17. Схарактеризувати державну політику України у сфері дошкільної освіти. Визначити принципи і завдання сучасної дошкільної освіти.
18. Охарактеризувати державний стандарт дошкільної освіти (Базовий компонент дошкільної освіти України (нова редакція)). Розкрити його зміст, структуру, інваріантний і варіативний складники, освітні лінії.
19. Проаналізувати державну політику України в галузі освіти. Розкрити основні ідеї Конституції України щодо освіти громадян, чинних Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту».
20. Розкрити основні ідеї педагогічного доробку Яна Амоса Коменського.
21. На основі аналізу педагогічних творів, довести значення і проаналізувати сутність педагогічної системи А. С. Макаренка.
22. Розкрити основні ідеї педагогічної теорії Йоганна Генріха Песталоцці.

23. Проаналізувати педагогічну діяльність і погляди Костянтина Дмитровича Ушинського про значення дитячої гри, роль наступності в навчанні, розвиток мислення і мовлення дітей.
24. Розглянути педагогічну спадщину Василя Олександровича Сухомлинського і довести її значення для становлення ідей вітчизняної гуманістичної педагогіки.
25. Схарактеризувати педагогічні ідеї Григорія Савича Сковороди.
26. Розкрити, у чому полягає просвітницька діяльність, теорія і методика дошкільного виховання Софії Федорівни Русової. Проаналізувати її концепцію національного дитячого садка.
27. Розкрити педагогічне значення української народної іграшки для різнобічного розвитку дитини, схарактеризувати її основні види й запропонувати варіанти застосування в освітньому процесі ЗДО.
28. Розкрити особливості театралізованих ігор, їх різновиди і запропонувати варіанти керівництва ними в різних вікових групах закладів дошкільної освіти.
29. Розкрити особливості використання сюжетно-рольових ігор в освітньому процесі закладу дошкільної освіти і довести їх значення у вихованні та навчанні дошкільників.
30. Розкрити особливості будівельно-конструкційних ігор, їх різновиди і запропонувати варіанти керівництва ними в різних вікових групах закладів дошкільної освіти.
31. Проаналізувати можливості й особливості адаптації дітей до шкільного навчання, навести приклади.
32. Довести, проілюструвавши прикладами, виховне й розвивальне значення гри в житті дитини дошкільного віку.
33. Визначити особливості розвитку гри в період дошкільного дитинства.
34. Схарактеризувати види дитячих ігор. Проілюструвавши прикладами, довести їх значення й можливості використання в роботі з дітьми дошкільного віку.
35. Довести значення і схарактеризувати види дидактичних ігор дітей дошкільного віку, запропонувати варіанти застосування в освітньому процесі ЗДО.
36. Проаналізувати історію виникнення іграшки. Зробити порівняльний аналіз різних класифікацій іграшок і навести їх основні види.
37. Визначити педагогічні вимоги, що пред'являють до сучасних іграшок і дати поради щодо комплектування ними різних вікових груп закладу дошкільної освіти.
38. Схарактеризувати місце гри в освітньому процесі сучасного закладу дошкільної освіти. Навести приклади.
39. Визначити роль вихователя в організації самостійної ігрової діяльності дошкільників. Навести приклади.
40. Розкрити сутність сенсорного виховання як основи розумового виховання дітей дошкільного віку.
41. Визначити зміст і засоби розумового виховання дошкільників.

42. Схарактеризувати методи розумового виховання дошкільників. Навести приклади їх застосування в освітньому процесі ЗДО.
43. Схарактеризувати методи і форми організації естетичного виховання дітей дошкільного віку. Навести приклади їх застосування в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
44. Проаналізувати зміст і завдання естетичного виховання дошкільників в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.
45. Визначити засоби й умови естетичного виховання дітей дошкільного віку.
46. Проаналізувати завдання трудового виховання дітей дошкільного віку.
47. Схарактеризувати основні види праці дітей у сучасному закладі дошкільної освіти. Навести приклади.
48. Визначити зміст і умови виховання культурно-гігієнічних навичок дітей у закладі дошкільної освіти.
49. Визначити умови і схарактеризувати засоби фізичного виховання дошкільників, проілюструвавши прикладами варіанти їх застосування і реалізації.
50. Означити й описати методи фізичного виховання дітей дошкільного віку. Навести приклади.
51. Проаналізувати завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку.
52. Визначити мету і завдання морального виховання дітей дошкільного віку.
53. Схарактеризувати і проілюструвати прикладами можливості застосування методів морального виховання дітей дошкільного віку.
54. Схарактеризувати засоби морального виховання дітей дошкільного віку. Навести приклади.
55. Розкрити значення і зміст готовності дітей дошкільного віку до шкільного навчання.
56. Визначити основні напрями освітнього процесу в закладі дошкільної освіти й довести їх взаємозв'язок і взаємозалежність.
57. Довести значення планування освітньо-виховної роботи в сучасному закладі дошкільної освіти. Схарактеризувати види планів і розкрити сучасні підходи до ведення поточної документації вихователя закладу дошкільної освіти.
58. Схарактеризувати форми роботи закладу дошкільної освіти з сім'єю. Навести приклади їх застосування.
59. Довести значення і розкрити особливості сімейного виховання в розвитку особистості дитини дошкільного віку.
60. Визначити і проаналізувати актуальні проблеми сімейного виховання дошкільників.

## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Якісна характеристика відповіді
91–100	Відмінно	Абітурієнт розуміє значення і можливості застосування отриманих знань, демонструє виважений підхід до виконання завдань з адекватним розумінням кінцевого результату, володіє практичними вміннями і навичками, здатний трансформувати знання з метою самостійного пошуку способів їх використання в нестандартних ситуаціях, демонструє вичерпну обізнаність за всіма розділами і темами програми, розуміння зв'язків і взаємозалежностей між педагогічними явищами й об'єктами, правильно пояснює причини відмінності та подібності при порівнянні педагогічних ідей, явищ, об'єктів; виявляє творчість у розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу.
71–90	Добре	Абітурієнт демонструє повне засвоєння матеріалу, понятійного апарату, вміння орієнтуватися в навчальному матеріалі, трансформувати його згідно з ситуацією, послідовно його викладати й усвідомлено застосовувати в практичних завданнях, однак зміст і форма відповіді і виконання практичних завдань мають окремі недоліки, не завжди демонструє виважений підхід до виконання завдань із розумінням значення кінцевого результату діяльності, розуміє взаємозалежності між педагогічними явищами, але не завжди правильно пояснює причини відмінності і подібності при порівнянні педагогічних ідей, явищ, об'єктів.
51–70	Задовільно	Абітурієнт знає загальні положення основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності у визначенні та використанні понятійного апарату, у застосуванні знань при вирішенні практичних задач; не може довести свою позицію, не бачить кінцевого результату діяльності, демонструє нестійку сформованість практичних умінь і навичок, не завжди може виявити взаємозалежність між окремими педагогічними явищами і об'єктами, не вміє пояснити причини подібності та відмінності при порівнянні педагогічних ідей, явищ, об'єктів.
0–50	Незадовільно	Абітурієнт демонструє епізодичні, безсистемні знання основного програмного матеріалу, не здатний їх трансформувати для вирішення поставлених



		завдань, не вміє виявити взаємозалежності між педагогічними явищами, об'єктами, не може пояснити причини відмінності та подібності при порівнянні педагогічних ідей, явищ, об'єктів.
--	--	--

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Законодавча

1. Базовий компонент дошкільної освіти/ науковий керівник: А. М. Богуш. Київ: Видавництво, 2012. 26 с.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 24.06.2020. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text). (дата звернення 25.08.2020.)
3. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 20.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>. (дата звернення 25.08.2020.)
4. Конституція України:офіц.текст.URL:https://www.president.gov.ua/documents/constitution. (дата звернення 25.08.2020).
5. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020. № 463-IX. Дата оновлення: 01.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
6. Про позашкільну освіту: Закон України від22.06.2000. № 1841-III. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>.
7. Про професійну(професійно-технічну) освіту: Закон України від10.02.1998 № 103/98-ВР. Дата оновлення:20.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-#Text>.
8. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019. № 2745-VIII. Дата оновлення: 20.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Дата оновлення: 25.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. (дата звернення 25.08.2020)

### Базова

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : [підручник для студентів вищих пед.навч.закл. Київ : Либідь, 2006. 423 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академія, 2004. 337 с.
3. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля : у 2-х ч. : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 2006. Ч. 1. 360 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: 2-ге вид. Київ : Академвидав, 2013. 464 с.
5. Поніманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Слово, 2007. 352 с.



6. Поніманська Т. І. Підготовка фахівців з дошкільної освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Київ : Слово, 2010. 303 с.
7. Струннікова Д. І. Дошкільна педагогіка : метод. посібник / Д. І. Струннікова. Чернівці : Рута, 2002. 88 с.
8. Українська педагогіка в персоналіях / За ред. О. В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005. 224 с.
9. Улюкаєва І. Г. Історія суспільного дошкільного виховання в Україні (кінець XIX ст. - 1941 р.) : навчальний посібник / І. Г. Улюкаєва. Запоріжжя : Просвіта, 2004 76 с.
10. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки в Україні / За ред. І. Г. Улюкаєвої. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. 213 с.
11. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки / За ред. З. Н. Борисової. Київ : Вища шк., 2004. 511 с.

### Допоміжна

1. Білик Е. В. Розвиток і виховання дитини від народження до школи. Донецьк : БАО, 2006. 240 с.
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.
3. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 256 с.
4. Вілкес Е. Кращі ідеї для дитячого дозвілля. Харків : Книжковий клуб, 2008. 115 с.
5. Борисова З. Н., Беленька Г. В., Машовець М. А., Кот Н. М. Виховання дошкільників у праці: навч. посібн. 2-е вид.; за ред. З. Н. Борисової. Київ : Віпол, 2002. 112 с.
6. Волкова Т. Н. Творчі ігри, завдання і тести для розвитку пам'яті та уваги. Донецьк : БАО, 2006. 240 с.
7. Верица С. Будьте гарними батьками. Харків : Основа, 2009. 95 с.
8. Гавріна С. Е., Кутявіна Н. Л., Топоркова І. Г. Чи готова ваша дитина до школи? Київ : ТОВ Перо, 2007. 80 с.
9. Гавриш Н. В. Сучасне заняття в дошкільному закладі. Луганськ : Альма-матер, 2007. 495 с.
10. Дошкільна освіта: історія і сьогодення: довідник / упорядник Л. В. Лохвицька. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 208 с.
11. Індивідуалізація виховання дошкільника : Навч. посіб. / С. О. Ладивір, Т. О. Піроженко, О. О. Вовчик-Блакитина та ін. Київ : Світич, 2007. 152 с.
12. Іова В. Ю., Красномоєць Л. В. Інноваційні методи виховання. Кам'янець-Подільський : САО, 2009. 272 с.
13. Коляда М. Г. Сучасна енциклопедія виховання дитини. Донецьк : БАО, 2007. 400 с.
14. Коляда М. Г. Сучасна енциклопедія виховання дитини. Донецьк : БАО, 2007. 400 с.

15. Корнієнко С. М. Здоров'я дитини. Тернопіль : Богдан, 2009. 96 с.
16. Каратаєва М. І. Розвиток творчої особистості дошкільника. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори, 2008. 352 с.
17. Лущик І. В. Зростає здоровою, дитина. Харків : Тріада плюс. Основа, 2008. 203 с.
18. Лисенко Н. В., Богущ А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі. К. : Вища школа, 2002. 407 с.
19. Лобанова Е. А. Дошкільна педагогіка : учебно-методическое пособие. Балашов : Николаев, 2005. 76 с.
20. Макаренко А. С. О воспитании [ сост и автор вступ. ст. В. Хелемендик ]. М. : Шк. пресса, 2003. 186 с.
21. Марінушкіна О. Е. Родина та обдарована дитина. Харків : Основа, 2008. 191 с.
22. Михайлова А. І. Організація роботи з дітьми різновікових груп: Метод. посіб. Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2008. 64 с.
23. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: Навч.-метод. посібник / За ред. Г. В. Тарасенко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.
24. Пістун Т. В. Свою Україну любіть. Тернопіль : Богдан, 2008. 176 с.
25. Пехота О. М. Освітні технології. Київ : А.С.К., 2001. 255 с.
26. Радчук Г. К., Тіунова О. В. Сімейне виховання : навч. метод. посібник. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2008. 120 с.
27. Сейфер С. Вирішення щоденних проблем : настільна книга для вихователів. Львів : Вид. дім Панорама, 2005. 200 с.

### **Інформаційні ресурси в Інтернеті**

1. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL: [www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
3. Веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського. URL: [www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
4. Веб-сторінка Одеської національної наукової бібліотеки. URL: <http://odnb.odessa.ua>.
5. Веб-сторінка Національного репозитарію академічних текстів. URL: <http://nrat.ukrintei.ua>.
6. Веб-сторінка бібліотеки Університету Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
7. Веб-сторінка репозитарію Університету Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>